

ELEKTRONIKUS ÉRKEZÉS

Dátum: 2021. 07. 16.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Tisztelt Alkotmánybíróság
részére

IV/ 0 2 9 7 4 - 0 / 2021

az I. fokon eljáró
Tisztelt Székesfehérvári Törvényszék Cégbírósága
útján

Érkezett:	2021 AUG 03.
Példány:	1
Melléklet:	15 db
Kezelőiroda:	ju

Tisztelt Alkotmánybíróság!

S-30

SZÉKESFEHÉRVÁRI TÖRVÉNYSZÉK
CÉGBÍRÓSÁGA
SZÉKESFEHÉRVÁR

Érk.: 2021 JÚL. 16 69.
Példány: 1 Mell: db
Az ügyirat
száma: Cgt. 199 / 2020

Dr. Balczó Gábor ügyvéd –

szám alatti lakos - *indítványozó* meghatalmazással igazolt jogi képviselője az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

kívánom előterjeszteni.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a másodfokú Bíróságként eljáró Győri Ítéltábla Cgt.IV.25.450/2020/2. számú jogerős ítéletére kiterjedően a felülvizsgálati Bíróságként eljáró Kúria Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően az(oka)t semmisítse meg,

valamint

állapítsa meg a Ptk. 3:158. § (1) bekezdése, a Ctv. 92. §, a Ctv. 116. § (1) bekezdés d) pontjának, Ctv. 118. § (2) valamint a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, és azoknak az ügyben történő alkalmazását az Abtv. 41. § (4) bekezdése alapján zárja ki.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az I. fokú Bíróságként eljáró Székesfehérvári Törvényszék Cégbíróságként törvényességi felügyeleti eljárást indított a [redacted] – székhely: [redacted]

[redacted] ügyvezető – (a továbbiakban: társaság) szemben. Az I. fokú Bíróság Cgt.07-20-000199/4. számú végzésével (a továbbiakban: I. fokú végzés) megállapította, hogy a társaság 2020. július 08. napján a törvény erejénél fogva megszűnt, egyben elrendelte a kényszerátviteli eljárás megindítását. Társaságunk az I. fokú végzés ellen fellebbezést terjesztett elő,

amelyben rámutatott, hogy törvényes működése egyetlen beltágjának tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála miatt akadályoztatva volt, és önhibáján kívül következett be valamennyi beltágja jogviszonyának megszűnése.

A Ptk. 3:158. § (1) bekezdése alapján „a betéti társaság jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha valamennyi beltág vagy valamennyi kültag tagsági jogviszonya megszűnik, és az ettől számított hat hónapos jogvesztő határidőn belül a társaság nem jelenti be a nyilvántartó bíróságnak, hogy a társasági szerződés megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit, vagy azt, hogy a betéti társaságot közkereseti társasággá alakította át”.

Figyelemmel arra, hogy a társaság dohánytermékek kiskereskedelmével foglalkozik, az új beltág belépéséhez a [REDACTED]-vel megkötött koncessziós szerződés alapján a koncesszió átengedőjének hozzájárulása volt szükséges. A társaság törvényes működés helyreállításának közvetett feltételét képező jóváhagyás érdekében kérelmet terjesztett elő a koncessziós társaságnál, azonban a [REDACTED] a még le nem zárult közjegyzői hagyatéki eljárásban hozott hagyatékátadó végzéshez kötötte a jogutódlás jóváhagyását.

A Ptk. 3:158. § (1) bekezdés szerinti megszűnési ok elkerülése érdekében a társaság a törvényi, hat hónapos jogvesztő határidőn belül és az I. fokú Bíróság végzésének jogerőre emelkedése előtt összehívott taggyűlésen intézkedett új beltág választásáról, az elhunyt egyetlen beltág helyébe új beltágként gyermeke, [REDACTED] lépett be a társaságba, amely tagváltást a Cégbíróság a Cégjegyzékbe bejegyezt.

A társaság törvényes működésének helyreállítása ellenére a társaság fellebbezése nyomán II. fokú Bírósággént eljáró Győri Ítélőtábla Cgft.IV.25.450/2020/2. számú jogerős ítéletével helybenhagyta az I. fokú Bíróság végzését. A II. fokú Bíróság döntésének indokolásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügy típusából eredően méltányossági jogkör gyakorlására nem volt lehetősége, és a Ptk.3:158. § (1) bekezdése alapján kizárólag a törvényi határidőn belül történő bejelentés megtörténte vagy elmaradása bír relevanciával, azonban a hagyatéki eljárás elhúzódásának az ügy elbírálása szempontjából nincs jelentősége. A II. fokú Bíróság a koncessziós szerződésből eredő bejelentési és jóváhagyási kötelezettséget kizárólag mint a fellebbezésben előadott tényállási elemet ismertette, értékelésére azonban a határozat indokolása nem terjedt ki.

A társaság a II. fokú Bíróság jogerős ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A felülvizsgálati kérelmet a Kúria Gfv.VII.30.405/202/4. sorszámú végzésével érdemi vizsgálat nélkül visszautasította. A Kúria visszautasító végzésének indokolásában kifejtette arra vonatkozó álláspontját, hogy a társaságnak a törvényességi felügyeleti eljárásban hozott jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelme olyan vagyoni jellegű nemperes eljárás, amelyben a Ctv. szabályai a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban Pp.) szabályai alkalmazandók. A Kúria rámutatott arra is, hogy a törvényességi felügyeleti eljárásban meghozott döntést a II. fokú Bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre hivatkozással és jogi indoklással hagyta helyben, amelyre tekintettel felülvizsgálatra csak kivételes esetben, a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdésében rögzített okokból van lehetőség. Előzetes engedély előterjesztésének hiányában az azonos jogszabályi helyre történő hivatkozással helybenhagyott II. fokú ítélet elleni felülvizsgálatnak a Kúria álláspontja szerint nem volt helye, amelyre tekintettel a felülvizsgálati kérelem visszautasításáról döntött.

A társaság a kényszertörlési eljárás ellenére mind a mai napig változatlanul adószámmal rendelkezik, sem köztartozása, sem egyéb hitelezők felé fennálló tartozása nincsen, és az új beltág belépésére,

valamint Cégbírókba történő bejegyzésére tekintettel teljes tagsággal rendelkezik és rendelkezett már a jogerős II. fokú döntés meghozatalának időpontjában is (az I. fokú Bíróság határozatának meghozatalára visszamenőleges hatállyal). Ezen együttes tények alapján mind a Ptk., mind a Ctv. jogszabályi, törvényességre vonatkozó valamennyi feltételnek és követelménynek megfelel működése, és a gyakorlatban is változatlanul képes az önhibáján kívül bekövetkezett átmeneti állapot előtti jogszabályszerű vállalkozási tevékenység folytatására.

A Kúria felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül visszautasító határozatának meghozatalát követő időpontban, a jogszabályi környezet változásával olyan helyzetet teremtett a jogalkotó, hogy a társaság által sérelmezett és a tagok tulajdonelvonását, vállalkozási jogának megszüntetését eredményező döntések meg sem születhettek volna, tekintettel arra, hogy a jogalkotó a tömegesen előforduló, hagyatéki eljárások elhúzódnásából eredő jogutódlási folyamat igazolásával lehetőséget biztosított az elhunyt tagok tagsági jogviszonyának megszűnéséből eredő rendezésére, és szankció nélkül lehetővé tette, hogy a közkereseti, valamint a betéti társaságok a korábban aránytalan sérelmet okozó objektív megszüntetés következményét elkerüljék a tagsági viszonyok rendezését biztosító öröklési helyzet tisztázásáig.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A törvényességi felülvizsgálati eljárásban a [REDAKT] a Székesfehérvári Törvényszék Cégbíróságának Cgt.07-20-000199/4. számú végzése ellen 2020. augusztus 04. napján fellebbezést terjesztett elő. A fellebbezés nyomán eljáró Győri Ítéltábla Cgtf.IV.25.450/2020/2. számú jogerős ítéletének rendes jogorvoslat útján történő megtámadására nem állt rendelkezésre eszköz, amelyre tekintettel a társaság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúrián.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Gfv.VII.30.405/202/4. sorszámu végzésével érdemi vizsgálat nélkül visszautasította, amelyre tekintettel a társaság az alkotmányjogi panaszon kívül rendelkezésre álló valamennyi jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A társaság nem terjesztett elő perújítási kérelmet, és a Ptk. 3:158. § (1) bekezdés, valamint a Ctv. 116. § (1) és (2) bekezdés objektív szabályozására figyelemmel az indítványozó jogorvoslati lehetőséget nem terjeszthetett elő.

A jelen panasszal közvetlenül kapcsolatos egyéb jogorvoslati eljárás kezdeményezésére nem került sor, azonban a Székesfehérvári Törvényszék Cégbírósága Kt.07-20-000141/18. számú végzésével elrendelte s [REDAKT] kényszer törölését. A kényszer törölről szóló Kt.07-20-000141/18. számú végzés ellen a társaság fellebbezést terjesztett elő a Győri Ítéltábla részére. A jogorvoslat tárgyában a II. fokú Bíróság döntéshozatalára mind a mai napig nem került sor.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria Gfv.VII.30.405/202/4. számú végzésének postai úton történő kézbesítésére 2021. május 19. napján került sor a társaság jogi képviselője, [REDAKT] ügyvéd útján. Az indítványozó a kézbesítés napján, a jogi képviselő tájékoztatása alapján szerzett tudomást a Kúria Gfv.VII.30.405/202/4. számú végzéséről, amelyre tekintettel a jelen indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében biztosított 60 napos határidőn belül kerül előterjesztésre.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az indítványozó [REDACTED] a kénysztörlési eljárás hatálya alá vont és felülvizsgálati kérelmet előterjesztő jogi személynek a beltag halála és a törvényességi felügyeleti eljárás megindulása előtt és mind a mai napig Cégjegyzékbe bejegyzett kültagja, egyben a beltag halálát követően a betéti társaság ügyvezetői tisztségét is betölti.

Az indítványozónak a kénysztörlési eljárással társasági részesedésben megtestesülő tulajdonjoga megszüntetésre és elvonásra kerül, egyben a vállalkozás szabadságához fűződő jogát is megszünteti a társaság Cégjegyzékéből történő törlése.

A társaság Cégjegyzékéből történő törlése érinti az indítványozó vagyont, vállalkozási és gazdasági tevékenységét, dohánytermék forgalmazási jogosultságát, a koncessziós szerződésének megszűnésével és annak jogkövetkezményeivel (elszámolási kötelezettségével) is együtt jár, tekintettel a Ctv. 116. § (3) bekezdésében foglalt üzletszerű gazdasági tevékenység, valamint jogutódlással történő átalakulás tilalmára.

Az indítványozó érintettségét a jelen indítvány mellékleteként csatolt cégkivonata támasztja alá.

ea) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 27. § szerinti alapjogsérelem az indítványozónak elsődlegesen a Ctv. 116. § (1) bekezdés által biztosított objektív, feltétel nélküli, felülvizsgálathoz való jog sérelme miatt következett be.

A Ctv. 116. § (1) bekezdésben foglaltak alapján A cégbíróság kénysztörlési eljárás megindítását rendeli el, ha a *d) pont* szerint a cég jogutód nélküli megszűnését előidéző ok következett be, és végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye. Ugyanezen Ctv. 116. § (1) bekezdés biztosítja a kénysztörlési eljárás megindítását elrendelő végzés elleni fellebbezéshez és felülvizsgálathoz fűződő jogot, azzal hogy a rendelkezés utolsó fordulata szerint „felülvizsgálatnak van helye”.

A Kúria BH 2015.7.200 számú eseti döntésében már vizsgálta a Ctv. 116. § (1) bekezdés szerinti jogorvoslat előterjesztésének feltételeit, és határozatával megállapította, hogy a fellebbezés érdemi vizsgálat nélküli elutasítása jogszabálysértően történt meg, a Bíróságok pedig többletkövetelmények támasztása nélkül kötelesek a jogorvoslat elbírálására. Ugyanezen rendelkezés alapján előterjesztett felülvizsgálat nem eshet más elbírálás alá, mint a fellebbezés, amelyre tekintettel nem foghat helyt azon indoklás a rendkívüli jogorvoslati jog korlátozására sem, hogy a Kúriának kizárólag a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdés szerinti engedélyezés iránti kérelem előterjesztése esetén áll fenn kötelezettsége a felülvizsgálat érdemi elbírálására és a jogorvoslat tárgyában történő döntéshozatalra. A Kúria hivatkozott eseti döntésével kifejezetten ellentétes feltételeket szabott meg a BH 2020.2.46 számú eseti döntésében, amely jogbizonytalanságot eredményez.

A felülvizsgálattal szemben a Kúria által támasztott többletkövetelmény, a külön engedélyezési kérelemmel szembeni elvárás a tisztességes eljáráshoz való jog sarokkövétől, a jogorvoslati jogtól fosztotta meg a társaságot, amelynek alapvető alapjogi jelentősége a nem csak a jogbizonytalansághoz vezető helyzet és a társaságot, valamint a társaság tagjait hátrányosan érintő helyzet, hanem amiatt is kiemelt jelentőséggel bír, mert az új Pp. felülvizsgálat engedélyezésére irányuló eljárásának alapjogokat korlátozó vizsgálatára mind a mai napig nem került sor, annak ellenére sem, hogy a felülvizsgálat kiemelkedő és általánosságban utolsó lehetőség arra, hogy a hatósági és bírósági eljárásokban elszenvedett sérelem orvosolhatóvá váljon.

A Ptk. 3:149. §-ban foglaltak alapján a meghalt tag örököse, illetve a megszűnt tag jogutódja a társaság többi tagjával való megegyezés alapján a társaságba tagként beléphet. A taggá váló örökös, illetve jogutód nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni.

A Ptk. 3:155. § alapján a betéti társaságra – az e címben foglalt eltérésekkel – a közkereseti társaságra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

A Ptk. 3:158. § (1) bekezdése alapján, ha valamennyi beltág vagy valamennyi kültag tagsági jogviszonya megszűnik, az ettől számított hat hónapos határidőn belül a társaságnak be kell jelentenie a nyilvántartó bíróságnak, hogy a társasági szerződés megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit, vagy azt, hogy a betéti társaságot közkereseti társasággá alakította át, vagy azt, hogy a társaság átalakulását, egyesülését, jogutód nélküli megszüntetését elhatározta.

A 2021. évi LXX. törvény 10. § alapján a Ctv. módosításával, a Ctv. 92. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, amennyiben a törvényességi felügyeleti eljárásban a társaság a Ptk. 3:158. § (1) bekezdés szerinti követelmények igazolására nem képes, úgy a törvényességi felügyeleti eljárást a Cégbíróságnak intézkedés alkalmazása nélkül fel kell függeszteni az örökös személyének jogerős megállapításáig.

A jogalkotó ugyanakkor nem gondoskodott azokról a helyzetekről, amelyekben az érintettek ellen még a Ctv. módosítását és a Ctv. 92. § elfogadását megelőző hatályállapot szerint megindított eljárások szerint megindított kénysztörölési eljárásokban az új rendelkezésre hivatkozással elkerülhették volna a társasággal és a fennmaradt jogviszonyú tagokkal szembeni objektív szankciót, a kénysztörölést és a cég megszűnését, amelyre tekintettel az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőséghez való alapjog sem juthatott érvényre, és az indítványozó, valamint a hozzá hasonlóan vétlen személyek hátrányosabb helyzetbe kerültek, mint az azonos tényállás alapján érintettek. Annak ellenére, hogy a jogalkotó szándéka a törvénymódosításhoz fűzött indokolásban foglaltak alapján a nyilvánvalóan aránytalan és szükségtelen sérelem kialakulását kívánta elkerülni, Alaptörvény-ellenesen alkotott a törvény előtti egyenlőség követelmény érvényesülését kizáró jogszabályt.

A hivatkozott jogszabályoknak csak egy részét vizsgálták az ügyben eljáró Bíróságok, azonban önmagában a Ptk. 3:158. § (1) bekezdés és a Ctv. 116. § (1) bekezdés szűkítő jellegű értelmezésével a Bíróságok nem lehettek képesek valamennyi, az ügyben relevanciával rendelkező körülmény értékelésére, és aránytalanul, a szükséges mértéket túllépve szankcionálták a társaság tagjait vállalkozásuk megszüntetésével.

A Ptk. vitatott rendelkezése kétségtől kizárólag korlátozza a vállalkozás adott társasági formában történő folytatását, a tulajdonhoz való jogot, a jogorvoslati szabályok szűkítő értékelésével pedig a Kúria a társaság tisztességes eljárásához való jogát is alaptörvény-ellenesen sértette meg, kiürítve a felülvizsgálat intézményét.

Az alapjogi jelentőségű jogsérelem körében kiemelés érdemel, hogy az ügyben eljáró bíróságok a teljes eljárás során figyelmen kívül hagyták a közhiteles nyilvántartásba az I. fokú Bíróság által bejegyzett beltagot, amely tény okafogyottá tette a törvényességi felülvizsgálati eljárás folytatását, és megsértette a tisztességes eljárásához való jogot.

eb) Annak bemutatása, hogy a bíróság a döntésében vagy az eljárásában a támadott jogszabályi rendelkezéseket alkalmazta, és hogy ez a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Ahogy az Abtv. 27. §-ra alapított indítvány esetében, úgy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítvány esetében is különös jelentőséggel bír, hogy a vállalkozás szabadságát, a tulajdonhoz való jogot is megsértették a bíróságok a mérlegelés nélküli megszüntetés következményének alkalmazásával.

A tényállás egyezősége miatt az Abtv. 27. §-ra alapított indítványban hivatkozott jogszabályok, a jogszabályváltozás, jogsérelem és alapjogsérelem körében előadottak az Abtv. 26. § (1) alapján előterjesztett indítványra is irányadók.

Az Abtv. 26. § (1) bekezdésre alapított indítvány jelentőségét azonban az a **2021. évi LXX. törvény 10. §** alapján megváltoztatott és módosított szabályozási rendszer indokolja, amelynek a jogalkotó indokolása alapján is célkitűzése, hogy a hagyatéki eljárások elhúzódása miatt bekövetkező jogutódlási nehézségek ne a jogviszonyának fennmaradásával és a társaság további működésének szándékával eljáró, felróható magatartást nem tanúsító tagot szankcionálják olyan, mérlegelés nélküli és a külső körülmények figyelmen kívül hagyásával lefolytatott eljárásban, amelynek kimenetele és eredménye a vetlen tag szankcionálása vállalkozási lehetőségének és tulajdonának megszüntetésével.

A Ctv. módosításából eredő döntések olyan egyenlőtlen helyzetbe hozták a hatályba lépés előtt megindított, hagyatéki eljárásra tekintettel a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésben foglaltaknak önhibájukon kívül megfelelni nem tudó gazdasági társaságokat és azok tagjait (beleértve a belépni kívánó, illetve a jogutódlási szándékkal fellépő örökösöket), amely a Cégbíráskodásból még nem törölt, de azonos tényállás alapján megszüntetett gazdasági társaságokkal szemben aránytalan és szükségtelen korlátozást eredményezett.

Amennyiben az egyetlen beltag vagy egyetlen kúrtaggal rendelkező társaságok valamely tag halála esetén kénytelenek lennének 6 hónapon belül új tag belépéséről gondoskodni, az a helyzet szükségszerűen jogbizonytalanságot okozna, elsősorban az örökös szempontjából nézve. Az örökös személye ezen 6 hónapon belül ugyanis kétséget kizáró módon nem megállapítható, és ha a hagyaték átadásával, de a 6 hónap leteltét követően derülne ki, hogy az új tag nem az elhunyt örököse, vagy az elhunynak több örököse is van, úgy a társaságba be nem lépett örökös vagyoni jogának elvonására kerülne sor.

Az egyenlőtlenség feloldására egyébként a jogalkotónak lehetősége lett volna, akár végrehajtási rendelet vagy átmeneti rendelet formájában olyan jogszabály megalkotásával is, hogy a panasszal érintett társasághoz hasonló, a törlés szankcióját elszenvedni kénytelen társaságok számára rövid határidővel annak igazolására hívta volna fel, hogy az általuk korábban már bejelentett és hivatkozott jogutódlási folyamat és a hagyatéki eljárás lezárása megtörtént, és ebben az esetben hatályon kívül helyezhetővé válik a még nem törölt, adószámmal rendelkező, hitelezői igények kielégítését teljesítő társaságok törléséről szóló határozat, azonban a jogalkotó a gyakorlati élethelyzet átgondolásából eredő joghézag pótlására nem törekedett, és megsértette a törvény előtti egyenlőség követelményét, aránytalanul hátrányos helyzetbe hozva az érintett társaságokat és azok tagjait.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az M) cikk (1) bekezdésében foglaltak alapján Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik

Az I. cikk (3) bekezdésében foglaltak alapján az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A XII. cikk (1) bekezdésében foglaltak alapján mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz.

A XIII. cikk bekezdésében foglaltak alapján mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglaltak alapján a törvény előtt mindenki egyenlő.

A XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el, (7) bekezdésében foglaltak alapján pedig mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját.

Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Abtv 27. § (1) bekezdésében foglaltak alapján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

b) A megsemmisíteni kért jogszabály, jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének indokolása, a megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Ctv. 116. § (1) bekezdésben foglaltak alapján A cégbíróság kényszerszürtlési eljárás megindítását rendeli el, ha a *d) pont* szerint a cég jogutód nélküli megszűnését előidéző ok következett be, és végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye. Ugyanezen Ctv. 116. § (1) bekezdés biztosítja a kényszerszürtlési eljárás megindítását elrendelő végzés elleni fellebbezéshez és felülvizsgálathoz fűződő jogot, azzal hogy a rendelkezés utolsó fordulata szerint „felülvizsgálatnak van helye”.

Ugyan a Kúria BH 2020.2.46 számú eseti döntésében megállapította, hogy a kényszerszürtlési eljárásban, mint vagyoni jogi tárgyú nemperes eljárásban, ha az elsőfokú bíróság végzését a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben, csak abban az esetben kerülhet sor a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelemmel együtt előterjesztett kérelem alapján a felülvizsgálatot engedélyezi, meggyőződésünk szerint a Kúria olyan, a jogbiztonságot sértő és a saját gyakorlatával, valamint saját, a Ctv. jogorvoslati rendelkezéseinek céljával kapcsolatos álláspontjával ellentétes döntést hozott, amellyel a társaságot megfosztotta a törvény biztosította jogorvoslati jogától, végeredményben kiüresítve ezen döntésével a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát is.

A Kúria következetlen gyakorlatára történő hivatkozást alátámasztja az az ugyancsak kényszerszürtlési eljárással kapcsolatos, a Kúria által jogorvoslat tárgyában hozott BH 2015.7.200 számú eseti döntés, amelynek indoklásában többek között azon tényekre alapítva biztosította a jogorvoslati kérelmet előterjesztő fél számára a fellebbezési jogot és helyezte hatályon kívül a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító bírósági végzést, hogy a kényszerszürtlési és a felszámolási eljárásnak számos eltérő szabálya van, amely sok szempontból befolyásolja vagy befolyásolhatja a cég, annak tagjai, vezető tisztségviselői helyzetét; a felszámolási eljárással továbbá általában a cég vagyona terhére elszámolandó nagyobb költségek járnak.

Ezen érvelésből levezethető és következik, hogy a kényszerszürtlési eljárás során a cégbíróságok által meghozott határozatok elleni fellebbezés a Ctv. 116. § (1) bekezdésben foglaltak alapján érdemben vizsgálendő. Figyelemmel arra, hogy a fellebbezés és felülvizsgálat előterjesztésének lehetőségét ugyanazon jogszabályhely biztosítja, a jogbiztonság követelményét sérti, ha a Bíróságok saját

gyakorlatukkal ellentétben álló döntéseket hoznak, és többletfeltételeket támasztanak a felülvizsgálati kérelem előterjesztéséhez, és külön engedélyezéshez kötik az olyan rendkívüli jogorvoslati jog gyakorlását, amelyet az anyagi és eljárási szabályokat egyaránt magában foglaló Ctv. felétel nélkül, objektíven biztosít a kényszertörlési eljárás hatálya alá kerülő cégek részére.

A Kúria által a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott többletkövetelmények ellehetetlenítették, hogy a társaság az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés alapján biztosított jogorvoslati jogát gyakorolja, megfosztva a társaságot a XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogától.

A felülvizsgálati jog korlátozása és a korlátozás szükségességének vizsgálata során a Kúriának az Alaptörvény azon, 28. cikkében rögzített elvét kellett volna szem előtt tartani, amely a Bíróságok döntésének és a jogszabályok szó szerinti értelmezéséből eredő, valamint az egyedi ügyek absztrakt módon történő teljeskörű szabályozásának teljes megvalósításából eredő joghézagok kiküszöbölésére szolgál. A Kúria szűkítő jellegű jogalkalmazásával sem a Pp. preambulumban rögzített „polgárok szolgálata”, sem a józan észnek megfelelő jogalkalmazás, sem „az anyagi jogok hatékony érvényre juttatása” fordulatai és az egész törvényt átható céljai nem érvényesítette, ahogyan az Alaptörvény 28. cikk szerinti kötelezettségének sem tehetett eleget, amikor érdemi vizsgálat helyett a közjót érdemben előre nem mozdító érdemi vizsgálat nélküli visszautasítás mellett döntött ahelyett, hogy a jogsérelemből eredő hátrányokat küszöbölte volna ki.

Az érdemi vizsgálat nélküli visszautasítás értelemszerűen nem csak a felülvizsgálatot előterjesztő társaságot érintette hátrányosan, hanem az indítványt előterjesztő kültagot és a belépett beltagot, valamint ezen érintettek vagyoni viszonyait is, amelyre tekintettel a Kúria aránytalan és szükségtelen jogorvoslati alapjogkorlátozásának, a vállalkozás és tulajdon szabadságához fűződő alapjogaik és a tisztességes eljáráshoz való joguk sérelmének orvoslása kizárólag a Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzés megsemmisítésével érhető el.

A Kúria határozatából eredő alapjogi jogsértés az anyagi szabályok szempontjából is sérelmes alapjogkorlátozást eredményezett a társaságra nézve, tekintettel arra, hogy olyan ügyben lehetetlenítette el a jogorvoslati jog gyakorlását, amelyben a Cégbíróságok által megállapított, törvényes működéshez szükséges feltételek a társaság esetében teljesültek, és amely törvényességi feltételek kizárólag abban az időszakban nem álltak fenn, amelyben a társaság és annak egyetlen kültagja új beltag választása érdekében intézkedni nem tudott. A késedelem ellenére a beltag megválasztása a Ptk. 3:158. § (1) bekezdés szerinti 6 hónapos határidőn belül megtörtént. A társaság jogi képviselője útján a Ctv. alapján biztosított 30 napon belül előterjesztette a változásbejegyzési kérelmet, a változásokat – ezen belül pedig a törvényes működés egyetlen akadályát képező beltag hiányát orvosló társasági döntést – a Székesfehérvári Törvényszék Cégbírósága 2020. június 30. napi hatállyal bejegyezte.

A társaság egyetlen beltagja jogviszonyának megszűnésére tekintettel megindított törvényességi felülvizsgálati eljárásban ugyanazon Székesfehérvári Törvényszék Cégbírósága járt el, mint az új beltag bejegyzéséhez szükséges változásbejegyzési eljárás során. A beltag bejegyzéséről szóló határozat megtámadására sem az ügyész, sem harmadik személy részéről nem került sor, [REDACTED] mind a mai napig jogerősen bejegyzett beltagja a társaságnak, amely társaság egyébként a Ctv. 116. § (1) bekezdés szerinti valamennyi, törvényes működéssel szemben támasztott feltételnek megfelel, vagyonnal rendelkezik, tartozásai nincsenek, beltagja és kültagjai pedig az adószámmal rendelkező társaság működését kívánják, érdemi gazdasági és kiskereskedelmi tevékenység kifejtésével.

Az ügyben eljáró Bíróságok nem csak a többször igazolt törvényes működési feltételek fennálltát hagyták figyelmen kívül, hanem azt is, hogy maga az I. fokon eljáró Bíróság adott helyt a változásbejegyzési kérelemnek, és jegyezte be jogerősen az új beltágot a Cégbírókba, a kénysztörlési eljárás megindítását megelőző időpontban és hatállyal.

A II. fokon eljáró Bíróság abban az esetben helyezkedett volna a jogszerűség talajára, amennyiben az okafogyott törvényességi felügyeleti eljárást megszünteti, megállapítva, hogy mind a Ptk. 3:158. § (1) szerinti, mind a Ctv. 116. § szerinti feltételeket teljesítette a társaság. A Kúria felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott többletkövetelményeivel pedig legitimálta az I. fokon és II. fokon eljáró Bíróságok tisztességes eljárást sértő intézkedéseit, megfosztva a mind a mai napig Cégbírókba bejegyzett beltágot és a jelen indítványt előterjesztő kültagot egyaránt vállalkozáshoz fűződő alapjoguk gyakorlásának korlátozásával és a jogorvoslati jog kiürítésével aránytalanul sújtva valamennyi tagot a gazdasági társaságban fennálló tulajdonrészük megszüntetésével.

A felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatának hiányában a jogerős ítélet meghozatalakor megsértett anyagi jogi és eljárásjogi jogsérelmek sem váltak orvosolhatóvá, amelyre tekintettel a jogorvoslatához vezető jog kiüresedett, és az aránytalan, a szükségesség zsinórmértékével nem összeegyeztethető súlyos objektív jogkövetkezmény hátrányait, azaz a társaság megszűnését az indítványozó, valamint a társaságba belépett beltág kénytelenek viselni olyan módon, hogy vállalkozási szabadságuk aránytalanul korlátozásra, társasági részesedésük felett fennállt tulajdonjoguk pedig megszüntetésre került.

Alapvető alapjogi jelentőségű kérdés, hogy az érintettek tisztességes eljáráshoz fűződő joga a milyen módon juthat érvényre, különösen olyan esetekben, amelyekben önhibán kívül, külső körülményekre történő ráhatás lehetősége nélkül válik a hivatalból megindult eljárásokban érdekeltté az érintett.

Az indítvánnyal érintett kénysztörlési eljárásban a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésében rögzített 6 hónapos időtartamon belül az új beltág megválasztása megtörtént, és a változásbejegyzési kérelem szabályos, 30 napon belüli, jogi képviselő útján történő előterjesztésére tekintettel ugyanazon I. fokon eljáró Cégbíró, amely a kénysztörlési eljárás megindításáról rendelkezett, az új beltágot a cégbírókba bejegyezte. Ezen bejegyző határozat jogerőre emelkedett, ellene kifogást sem az ügyészség, sem harmadik személy nem emelt, jogorvoslati eljárást nem kezdeményezett, amelyre tekintettel a betéti társaság törvényes működésének akadályát képező tagi létszám hiánya nem állt fenn sem az I. fokú, sem a II. fokú Bíróság döntésének meghozatalának időpontjában.

Az új tag bejegyzésének ténye ellenére a II. fokú Bíróság figyelmen kívül hagyta döntése meghozatalakor, hogy az új beltág bejegyzése 2020. június 30. napi hatállyal megtörtént, amelyre tekintettel az I. fokú Bíróság 2020. július 17. napján Cgt.199/2020/4. sorszámú végzését okafogyott bizonyítékok és tényállás alapján hozta meg. A II. fokú Bíróságnak a társaság fellebbezésére figyelemmel jogerőre nem emelkedett határozat jogszabályellenességét olyan módon kellett volna orvosolnia, hogy a kénysztörlési eljárás megindítása feltételeinek hiányát észlelve az I. fokú Bíróság határozatát hatályon kívül helyezi. A fellebbezésben megjelölt bizonyítékok és a közhiteles nyilvántartásba jogerősen bejegyzett új beltágra tekintettel kétséget kizáró módon helyreállt törvényes működés feltételeinek fennállása ellenére a II. fokú Bíróság a jogbiztonság követelményével ellentétesen, a jogszabályokba ütköző módon mulasztotta feloldani az okafogyott helyzetet, és az eljárás megszüntetése helyett a bizonyítékokkal és a közhiteles nyilvántartásba bejegyzett adatokkal ellentétesen helybenhagyta a jogszabálysértő I. fokú határozatot.

Az Alaptörvény az alapjogok korlátozásának általános elveire egyértelmű iránymutatást ad az I. cikk (3) bekezdésében: *Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.* A tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a korlátozásnak – a korlátozás szükségessége és megalapozottsága esetén – a legalkalmasabb módon és a legenyhébb eszközökkel kell megtörténnie.

A panasszal érintett eljárásban és ügyben a betéti társaságnak egyetlen kültagja és egyetlen beltagja volt (és van mind a mai napig). A Ptk. 3:158. § (1) bekezdésben rögzített követelmény azonban ésszerűtlen és a céljához képest aránytalan hátrányt okozott a társas vállalkozóknak, teljes mértékben figyelmen kívül hagyva azt az előre nem látható és orvosolható élethelyzetet, hogy az egyetlen beltag halálával és a koncessziós szerződés által támasztott többletkövetelménnyel, azaz a hagyatékátadó végzés meghozataláig eltelt ideig jogutódlás a koncesszió átengedőjének jóváhagyása nélkül teljesíthetetlen feltételt támasztott az érintettekkel szemben.

Közismert tény a jogalkalmazók előtt, hogy a hagyatéki eljárások 6 hónapon belül történő lezárására a legkritikább esetekben kerül sor. Ez, a Ptk. 3:158. § (1) bekezdés alapján felállított időkorlát a panasszal érintett ügyben sem volt elegendő a hagyatékátadó végzés meghozatalához, amelyre tekintettel az új beltag 6 hónapos határidőn belül a koncesszió átengedője részére előterjesztett jogutódlási kérelem nem vezethetett eredményre.

A társaság tagjai részére okozott sérelemnek további alapjogi jellegű vetületét képezi, hogy az ügyben eljáró Bíróságok közhiteles nyilvántartás, a Cégjegyzék adatait nem hajlandóak figyelembe venni eljárásuk során. Joggal merül fel továbbá, hogy tisztességes lehetett-e egy olyan eljárás, amelyben a Bíróság saját korábbi jogerős döntését figyelmen kívül hagyva hoz meg ugyanazon személy számára kétségtelenül hátrányos és a korábbi döntéssel ellentétes határozatot, és ezen jogsértő, azonban jogerőre nem emelkedett határozat elleni jogorvoslati eljárásban a másodfokú Bíróság miatt csak az objektív, Ptk. 3:158. § szerinti feltételek fennálltát vizsgálja, és ezen vizsgálat során miért nem győződik meg az egyébként a jogorvoslati kérelemben is hivatkozott, közhiteles nyilvántartás által hitelesen tanúsított és az I. fokú Bíróság döntésével ellentétes tényekről.

A tisztelt Alkotmánybíróság több alkotmányjogi panasz nyomán is vizsgálta a kényszersztörési eljárás bekövetkezéséhez vezető okok kimenthetetlen jellegének objektív jogkövetkezményeit. Ezen eljárások megindítására ritkábban a kényszersztörési eljárás hatálya hatálya alá került gazdasági társaságok, illetve az azokban érdekességgel rendelkező személyek, gyakrabban azonban maguk a jogkövető magatartást vizsgálni köteles bírók kezdeményezték (35/2015. (XII. 16.) AB határozat, 37/2013. (XII. 5.) AB határozat, 3222/2019. (X. 11.) AB határozat, 16/2018. (X. 8.) AB határozat).

A fentiekben hivatkozott és a tisztelt Alkotmánybíróság által lefolytatott eljárásokban közös volt az indítványozók által annak a sérelmezése, hogy arányban áll-e azon objektív szankciós jelleg, amelyet a Ctv. és a Ptk. által támasztott jogszabályi feltételek elmaradása esetén az érdekeltek elszenvedni kényszerülnek.

A korábban előterjesztett panaszok és indítványok nyomán lefolytatott eljárásokban több alkalommal is levonta azt a következtetést a tisztelt Alkotmánybíróság, hogy a tisztességes hatósági és tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérül azoknak a kényszersztöréssel érintett társaságok volt tagjainak és

tisztségviselőinek, akik nem felek az eljárásban, az eljárás megindításáról nem szerezhettek tudomást, amelyre tekintettel intézkedési lehetőségük sem volt a gazdasági társaság törvényes működésének helyreállítására. Érdemi közrehatási lehetőség hiányában az érintetteknek felelősségük kimentésére sem volt lehetőségük, és a jogszabályok által az ilyen esetekre alkalmazni rendelt szankció következményeit felróhatóságuk hiányában és kénytelenek voltak viselni.

Az objektíven alkalmazandó szankció következményében az eltiltás ideje alatt ezen eltiltott személyek foglalkozás szabad megválasztásához és vállalkozási szabadsághoz fűződő alapjogai és sérültek, amelyre tekintettel az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésben rögzített alapvető jogaik sem juthattak érvényre.

A tisztelt Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés nyomán lefolytatott vizsgálata nyomán a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésének és a Ctv. 9/C § alaptörvény-ellenességi vizsgálatára ugyan már többször is sor került, ugyanakkor olyan érdemi vizsgálat lefolytatására mind a mai nincsen precedens, amelyben az indítványozó nem a vezető tisztségviselőket és tagokat sújtó objektív szankció következtében elszenvedett eltiltás alapjogi vonzatai, hanem a társaság, valamint annak tagjai felróhatóságuk hiánya ellenére elrendelt kényszereltörles tulajdonjoguk és vállalkozási szabadságuk aránytalan és szükségtelen korlátozása miatt voltak kénytelenek a tisztelt Alkotmánybírósághoz fordulni.

A köztudomásúan elhúzódó hagyatéki eljárások, amelyek a törvényi 6 hónapos határidőn belül általános esetben sem, a pandémia alatt feltorlódott ügyekre és megnövekedett közjegyzői terhekre tekintettel végképp nem zárulhattak le a jogszabály által előírt rövid határidő alatt hagyatékátadó végzéssel, olyan gátját képezték a koncessziós szerződés alapján fennálló, új beltag belépéséhez szükséges jóváhagyási kötelezettség teljesítésének, amely külső körülmények objektíven lehetetlenítették el az érintett kültag és a társaságba belépni kívánó beltag Ptk. 3:158. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségét.

Ezen körülmények alapján a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése, mint szankció nem állhatja ki az alaptörvény szükségesség és arányosság követelményét rögzítő I. cikk (3) bekezdésének próbáját és a jogszabállyal elérni kívánt célt sem. Amíg a hivatkozott és a tisztelt Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálatban, illetve az érdemi vizsgálat nélkül elutasított indítványokban az érintettek sérelme az eltiltás következtében csak a foglalkozás szabad megválasztásának jogát korlátozta, addig a jelen indítvány előterjesztőjének és a társaságba belépett új tagnak a tulajdonhoz és vállalkozási szabadsághoz fűződő jogát is aránytalan módon vonta el, felróhatóságuk hiánya ellenére is.

A jelen indítvány előterjesztését megelőzően lefolytatott és sérelmezett törvényességi felülvizsgálati eljárás alá vont társaság dohánykereskedelmi koncessziós joga alapján fennálló kötelezettségek olyannyira megkötötték a társaság kültagjának és a társasági döntések kereteit, hogy hagyatékátadó végzés hiányában kérelmük ellenére sem teljesíthették az érintettek egyértelmű és a bíróságok részére kinyilvánított célját, az elhunyt beltag gyermekének jogutódlás történő útján társaságba belépését.

Az érintettek ezen kényszerhelyzetre tekintettel döntöttek úgy a jogszabály által a törvényes működés helyreállítására biztosított határidőn belül, hogy beltagként, a hagyatéki eljárás lezárása előtt lépjen be az elhunyt gyermeke beltagként a társaságba, feloldva a hagyatéki eljárások és a pandémia miatt egyébként objektíve teljesíthetetlen határidő szabályozási hiányosságaiból eredő joghézagot. Ugyanakkor sem a társaságba belépett beltag, sem az indítványt előterjeszthető kültag nem járult hozzá felróható magatartásával a kialakult helyzethez; és ahogyan a Ctv. 9/C § alaptörvény-

ellenességét korábban támadó vételen érintettek, a jelen eljárással érintett személyeket sem terhelte felelősség az előre nem várható külső körülmények miatt kialakult helyzetben.

A tisztelt Alkotmánybíróság megállapította a Ctv. 9/C § vonatkozásában, hogy azon objektív szankció, amely alól a felelősség kimentésének lehetősége nem biztosított, aránytalan, a jogszabály céljával nem összeegyeztethető. A jelen indítvány alapja ugyanez a tényállás: olyan személyek kénytelenek túrni vállalkozási szabadságuk megszűnését és tulajdonjoguk tárgyának megszüntetését, akik nem tudják kimenteni felelősségüket, a hátrányos jogkövetkezmények alól mentesülni nem tudnak, amelyre tekintettel vagyonuk a jogszabály joghézagai okozta teljesíthetetlen követelmények miatt szenved csorbát. A megszüntetésben megtestesülő, vagyonelvonással és tulajdonmegszüntetéssel járó szankció abban az esetben is eltűzött lenne, ha a beltág 6 hónapon belüli társaságba történő belépésével az önhibán kívüli, azonban törvénytörő állapot nem került volna feloldásra, a beltág jogerős bejegyzésére tekintettel azonban sem a jogalkotói célokkal, sem az arányosság és szükségesség követelményével nem lehet összeegyeztethető a társaság megszüntetését eredményező, egyben a lehető legsúlyosabb szankció, amelyre tekintettel a nemperes eljárás alapjául szolgáló Ptk. 3:518. §(1) és a Ctv. 116. § (1) és (2) bekezdései sértik a tisztességes eljáráshoz fűződő jogot és az I. cikk (3) bekezdés szerinti alapjogkorlátozás módját, mértékét, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakat is.

A panasszal érintett eljárásban egyébként a szükségességi-arányossági teszt a tagokat érintő alapjogkorlátozások vonatkozásában az arányosság követelményének vizsgálatáig el sem juthat: a korlátozás szükségességét előidéző külső körülmények az érintettek által elháríthatatlanok, a társasággal jogviszonyát fenntartó tag esetében ugyanis – nem vitatottan – nem történt jogsértés, a belépő tag esetében pedig a jogsértés fel sem merülhet. Az aránytalanság mértékét jól szemlélteti, hogy a társaságba belépő tagnak úgy kell vállalnia az esetleges társasági tartozásokért felelősséget, hogy jellemzően a cég gazdálkodásának megismerésére sem elegendő a 6 hónapos időtartam, a társaság rajta kívül álló okból elrendelt törlése esetén pedig a belépésen kívül érdemben ki nem fejtett magatartás hiányában is fenyegeti az eltiltás veszélye.

A Ptk. 3:158. § nyomán alkalmazandó Ctv. 116. § alapján a tagokat sújtó objektív, kimenthetetlen szankció, a társaság megszűnése olyan aránytalan vagyoni sérelmet okoz az érintetteknek, amely az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal sem összeegyeztethető. A Jogalkotónak ugyanis – a későbbi, 2021. évi LXX. törvényhez fűzött jogalkotói indokolással is alátámasztva – nem az a célja a joghátránnyal, hogy vétlen személyeket hozzon hátrányos helyzetbe, hanem hogy a Ctv. 116. § szerinti törvényi feltételek helyreállítását gyakran kényelmi megfontolásból elmulasztó személyek ne mentesülhessenek a cégek megszüntetéséből eredő hátrányoktól.

A kényelmi célokat szem előtt tartó, de felróható magatartást tanúsító személyek esetében a jogalkotó valóban szankciós céllal tartotta fenn a kényszerű törlés intézményét, azonban a jogalkotó is kénytelen volt belátni, hogy a panasszal érintett eljáráshoz hasonló élethelyzetekben fennálló véltenséggel és a felróhatóság hiányával olyan módon lehetetlenülnek el a nemzetgazdaság alapját képező vállalkozás szabadságához és a vállalkozáshoz fűződő alapjogok, valamint kerül megszüntetésére (és közvetetten elvonásra) a tagok tulajdona, hogy az a jogszabály céljával és a Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal sem konform jogkövetkezmény.

Az új tag belépésére rendelkezésre állt életszerűtlenül és aránytalanul rövid 6 hónapos határidő olyannyira gyakran idézett elő jogbizonytalan helyzetet, hogy a jogalkotó is kénytelen volt a szabályozás revideálására, és a 2021. évi LXX. törvénnyel a Ctv. kiegészítéséről rendelkezett, amely alapján a Ctv. új fejezettel egészült ki.

A 2021. évi LXX. törvény 10. § alapján a Ctv. új, 92. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján a nyilvánvalóan aránytalan korlátozást eredményező és a legtöbb esetben az érintettek önhibáján kívüli határidő elmulasztást olyan módon oldotta fel a jogalkotó, hogy a hatályos jogszabály alapján a törvényességi felügyeleti eljárást a Cégbíróságnak intézkedés alkalmazása nélkül kell felfüggesztenie a hagyatéki eljárás lezárásáig és az örökös személyének megállapításáig, illetve a társaságnak az örökösrel történő megállapodásáig.

Az észszerűbb és az szükségességi-arányossági tesztel konform követelmények változtatásának szükségessége a kényszersztörlesztési eljárásra és a felszámolási eljárásra vonatkozó és kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXX. törvényhez fűzött végső előterjesztői indokolásból is egyértelműen kitűnik.

„A cég a Javaslat új megoldása szerint a kényszersztörlesztési eljárásban még helyreállíthatja törvényes működését. Ha ezt igazolni tudja a cégbíróság felé, érvényes adószámmal rendelkezik, továbbá kielégíti az esedékessé vált követeléseit, valamint megfizeti a kényszersztörlesztési eljárás illetékét, akkor a cégbíróság a kényszersztörlesztési eljárást megszünteti, és a cég részt vehet a gazdasági életben, folytathatja gazdasági tevékenységét.”

„A Javaslat jelentősen módosít az eljáráson, és hangsúlyossá teszi azt, hogy a kényszersztörlesztési eljárás egy szankciós jellegű törlesztési eljárás. Ha cég (volt) ügyvezetője és (volt) tagja közrehatása (felróhatósága) megállapítható azért, hogy a cég kényszersztörlesztés alá került, valamint megállapítható, hogy kényszersztörlesztés alatt vagy esetlegesen az azt megelőző törvényességi felügyeleti eljárás alatt a bírósággal való együttműködési kötelezettségeiknek nem tettek eleget, az eltiltás mellett egy új, önálló szankció bevezetésével a cég ki nem egyenlített tartozásaiért – egyetemlegesen – helytállni kötelesek, azért felelnek. A Javaslat tehát megszünteti a kényszersztörlesztés „kényelmi jellegét”.

A Ctv. módosításához fűzött előterjesztői indokolásból egyértelmű, hogy a jogalkotó változtatlan módon kívánja a jövőben is szankcionálni azokat a gazdasági társaságokat, tagjait és vezető tisztségviselőit, amelyek esetében felróható magatartásra visszavezethetően szűntek meg a törvényes működéshez szükséges törvényi feltételek. A jogalkotói azonban deklarálta azt a célját is, hogy a jelen panasszal érintett ügyben is felmerült, a társaság megmaradó egyetlen kültagján és a belépni kívánó beltág önhibáján kívüli okok fennállása esetén arányosabb, méltányosabb és a jogszabály céljával összeegyeztethetőbb eljárás lefolytatására is lehetőség van.

„A 10. §-hoz Az új különleges törvényességi eljárás lefolytatása a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) módosításával áll összefüggésben. A Ptk. módosítása nem változtat azon a jogi helyzeten, hogy a közkereseti társaságban vagy a betéti társaságban fennálló társasági részesedés nem része a hagyatékának, így a tag halála esetén a hagyaték átadása főszabályként független kérdés a társasággal kapcsolatos tagsági kérdésektől. A Ptk. módosítása előtti helyzetben a tagok sokszor nem voltak tisztában a jogi helyzettel, ezért a társasági tagi jogviszonyok rendezésével megvárták a hagyatékátadó végzést, ami azonban sok esetben ahhoz vezetett, hogy a társaság a Ptk. rendelkezése alapján időközben a törvény erejénél fogva megszűnt. A Ptk. módosítása megszünteti a társaság törvény erejénél fogva történő megszűnését, mint jogkövetkezményt. Ha a Ptk. előírása alapján a társaság a hat hónapos határidő alatt új tagot vagy új bel-, illetve kültagot nem jelent be a cégbírósághoz, a társasággal szemben törvényességi felügyeleti eljárás fog indulni, amelynek során a cég még helyreállíthatja megfelelő intézkedések meghozatalával a törvényes működését. E törvényességi felügyeleti eljárásnak a speciális formája, ha a társaság a cégbíróság

felhívására úgy nyilatkozik, hogy kifejezetten az elhunyt tag örökösével kíván megállapodni, azonban az örökös személye bizonytalan. Ez a bizonytalanság fakadhat abból, hogy a hagyatékátadó végzést még nem hozták meg, de akár abból is, hogy örökösödési vita áll fenn. Ebben az esetben a jogi eljárás lezárultáig a cégbíróság felfüggeszti a különleges törvényességi felügyeleti eljárást, és a társaságnak a jogi eljárást lezárultát követően kell a törvényes működését helyreállítania."

A jogszabályváltozás előterjesztéséhez fűzött indokolás is alátámasztja, hogy a panasszal érintett ügyben a Cégbíróóság olyan jogkövetkezményt alkalmazott a társasággal és végső soron annak tulajdonosaival – az indítványozó kültaggal, valamint az új beltaggal -, amely az elérni kívánt célhoz képest aránytalan és szükségtelen volt, és amely helyzet feloldása enyhébb eszközökkel, az ügy egyedi sajátosságaira fordított figyelemmel is lehetséges lett volna az örökös személyének megállapításáig a törvényességi felügyeleti eljárás intézkedés nélküli felfüggesztésével.

A hatályba lépett új szabályozás ugyanakkor olyan egyenlőtlen helyzetben hozta a gazdasági élet szereplőit, amely helyzetben az **Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése** szerinti egyenlőség követelménye nem érvényesülhet. Az a panasszal érintett törvényességi felügyeleti eljárás alá került társaság, amelynek egyetlen beltagja elhunyt, változatlanul érvényes adószámmal rendelkezik, tartozásait kiegyenlítette, felhalmozott árukészlete és koncessziós joga kiskereskedelmi tevékenységét lehetővé teszi és még mindig a Cégjegyzékbe bejegyzett társaságként fennállnak a törvényes működésének feltételei, eltérő elbírálás esik, mint ugyanebben a formában működő (akár koncessziós joggal is rendelkező), a törvényes működés feltételeit egyébként teljesítő, azonban valamely tag váratlan halála miatt a Ptk. 3:158. § (1) bekezdésében foglaltakat önhibáján kívül teljesíteni nem képes társaság.

A Ctv. 92. § hatálybalépésével bekövetkezett jogszabályváltozás alapján az indítványozó és a társaságba belépett új tag (aki egyben a társaság egyetlen, elhunyt beltagjának gyermeke és örököse) nem ugyanazon feltételek alapján volt képes jogainak megóvására, illetve egyáltalán nem állt rendelkezésükre, hogy a cég megszüntetését elkerüljék.

A törvény előtti egyenlőség követelménye feltételezi, hogy a hagyatéki eljárással érintett, cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaságok, a társaság tagjai és a társaságba belépni kívánó tagok azonos elbírálás alá esnek, azonos jogosultságokkal és eszközökkel rendelkeznek jogaik védelmére és ugyanazon kötelezettségek terhelik őket. A Ctv. 92. § hatályba lépését megelőző időszakban a törvény előtti egyenlőség elve kétségtelenül érvényesült, még ha igazságtalan és aránytalan alapjogkorlátozást kellett is általa elviselnie a tagok létszámát a 6 hónapos határidőn belül pótolni nem képes gazdasági társaságok.

A jogszabályváltozás eredményeképpen azonban azon gazdasági társaságok és tagjaik, akik ellen a Ctv. 92. § hatályba lépése előtt indult meg a törvényességi felügyeleti eljárás és a kényszertörlési eljárás, bármilyen jogalkotói indokolás, nevesített vagy legalább feltételezhető, észszerű jogszabállyal elérni kívánt cél nélkül hátrányosabb helyzetbe kerültek azon társaságokhoz és tagjaikhoz képest, amely társaságokban a Ctv. 92. § hatálybalépését követően következett be az előre nem elkerülhető, egyetlen kültag vagy egyetlen beltág elhalálozására tekintettel megszűnt tagsági jogviszony, ezáltal a törvényes működés Ptk. 3:158. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti törvényes működési feltételek szerinti hiányosság.

A jogalkotó célja egyébként üdvözlendő a régóta komoly problémák kiváltására alkalmas, főleg a családi céggént működő közkereseti és betéti társaságok működését ellehetetlenítő jogszabályi

rendelkezés szabályozatlanságának és joghézagainak kiküszöbölésével, azonban olyan egyenlőtlen és utólag teljesíthetetlen követelményeket eredményezett a kénysztörlési eljárás hatálya alá került, de még a Cégbírókba bejegyzett és adószámmal rendelkező, a törvényes működés feltételeinek fennállása ellenére mentesülési lehetőség hiányában törlendő gazdasági társaságokkal szemben, amely ellentétes a az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.

A jogszabálmódosítás részletesebb és árnyaltabb szabályozásával, átmeneti rendelkezésekkel vagy a Cégbírókból még nem törölt, de a hagyatéki eljárás miatt hasonló helyzetbe került gazdasági társaságok számára biztosított utólagos igazolási lehetőség biztosításával megoldható lett volna a jogalanyok egyenlőségének biztosítása, a hatályos Ctv. 92.-ből eredő egyenlőtlen feltételek azonban egyértelműen hátrányosabb helyzetbe hozzák a kénysztörlés alatt álló társaságok tulajdonosait, vagyoni helyzetüket, vállalkozási szabadságukat és a tulajdonhoz fűződő jogukat szükségtelenül és aránytalanul befolyásolva.

A hivatkozott Ctv. 92. § elfogadásával és hatálybalépésével és céljával kijelenthető, hogy az igazságosabb, objektív következmények alóli mentesülés lehetőségének a hiánya eltúlzott és szükségtelen alapjogi korlátozást eredményezett, amelyre tekintettel az indítványozó és a betéti társaság, amelynek mind a mai napig kültagja, aránytalan és szükségtelen sérelem türése volt kényszerítve, amely nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az szükségesség-arányossági teszt céljaival és zsinórmértékével. Ezen alapjogsérelem mind a Kúria Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzését megelőzően lefolytatott peres eljárásban jelentős szereppel bírt, mind a szabályozás Alaptörvény-ellenességét alátámasztja.

Kerülendő ugyanakkor a jelen indítvány megalapozottsága esetén, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény-ellenes állapotot pro futuro intézkedéssel oldja fel. A korábbi szabályozás szükségtelen és aránytalan alapjogi korlátozásának kiküszöbölésével a nemzetgazdaságban jelentős szerepet betöltő családi vállalkozások pandémia miatt egyébként is lecsökkent száma a folyamatban levő kénysztörlési eljárásokra tekintettel komoly társadalmi kockázatokat hordoz magában. Az Alaptörvény-ellenes állapot teljes körű kiküszöbölésére kizárólag abban az esetben kerülhet sor, amennyiben nem csak az indítvánnyal támadott bírói döntés megsemmisítésére, hanem a jogalkotó jogszabályalkotási kötelezettségeinek elmulasztásából eredő állapot orvoslására történő felhívására kerül sor, azzal egyidejűleg, hogy a további károk elkerülése érdekében a tisztelt Alkotmánybíróság a Ctv. 116. §, a Ctv. 92. § és a Ptk. 3:158. § (1) bekezdését, továbbá a Pp 409. § (2) és (3) bekezdését megsemmisíti, illetve a panasszal érintett ügyben történő alkalmazását kizárja az Abtv. 41. § (1) bekezdésében foglaltak alapján.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésével egyidejűleg kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal érintett ítélet végrehajtásának felfüggesztését az I. fokú Bíróságnál.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Az indítványozó jogi képviseletét igazoló meghatalmazás a jelen alkotmányjogi panasz mellékleteként került csatolásra.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Az indítványt előterjesztő Bertalan Zsolt Bálint személyes adatai közzétételéhez nem járul hozzá.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

- cégekivonat

Budapest, 2021. július 16.

[REDACTED]
indítványozó
képviseletében:
dr. Balczó Gábor
ügyvéd

